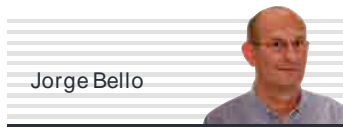

ANATOMIA HUMANA

UN ANIVERSARI PER SABER-NE MÉS

Jorge Bello

Setanta anys acaba de fer l'NHS, el National Health Service, el servei nacional de salut britànic. Hi arriba amb orgull per la feina ben feta, però amb crítiques.

Van començar a fer feines el 5 de juliol de 1948, quan les seqüeles de la Segona Guerra Mundial marcaven amb foc la realitat anglesa, quan tot s'havia de refer, quan encara sagnaven les ferides. Hi havia misèria, però hi havia esperança.

No hi havia prou professionals per començar, i en van buscar més enllà de la mar. Uns dies abans de començar, el 22 de juny, arribava a port el vaixell que duia treballadors de la sanitat procedents del Carib. D'ençà de llavors, l'NHS té un departament que s'encarrega de buscar personal d'arreu del món.

DES D'AQUELL ESTIU de 1948, l'NHS ha estat part inseparable de la vida anglesa, sigui al començament de la vida, sigui durant la infantesa i la vida adulta, sigui durant la vellesa i el final de la vida. Avui és una institució molt ben valorada, tot i que rep crítiques i queixes, tal vegada perquè està obligada a adaptar-se als canvis que li imposa la realitat de cada moment. Aquesta adaptació és lenta i tossuda.

Setanta anys de trajectòria, d'història sanitària no és poca cosa, i van començar quan aquí la tirania de la dictadura no deixava ni fer ni pensar. Allà miraven de reconstruir la vida, i aquí miraven de lligar-la de peus i mans, i amb mordassa. Encara hi són, encara hi repton.

“

El National Health Service britànic és deficitari i no és una sorpresa, ja se sap que la salut pública no serà mai un negoci

LENTS PER ADAPTAR-S'HI, els anglesos, però més ràpids que aquí. Acaben d'anunciar que la vacuna contra el virus papil·loma serà gratis també per als nois de 12 i 13 anys a partir del curs 2019-2020. Per a les noies és gratis fins als 18 anys. El virus provoca càncer de coll uterí en la dona, i càncer de boca, d'anus i de penis en l'home. I aquí acaben d'autoritzar la comercialització d'una segona marca per a una vacuna de pagament.

L'assistència primària de l'NHS és diferent de la nostra. Hi ha el GP, el general practitioner, el metge de família, que visita tant adults com infants. I quan no sap el què d'un infant, el visita el pediatre, a l'hospital. Els pediatres a l'hospital fan feines segons uns nivells de complexitat basats sobretot en l'experiència.

El GP fa feines a la comunitat, l'espe-

cialista és a l'hospital, i la sanitat pública anglesa és una de les millors del món. Aquí, en canvi, encara hi ha qui s'estripa les vestidures per cosa del títol o de l'idioma.

És una institució gegantina: hi té 1,7 milions de treballadors. Segons un informe del 2017, el 29 per cent dels metges i el 15 per cent de les infermeres són de fora. I en busquen més, i només cal mirar el ueb per veure les ofertes de feina que hi ha disponibles, i no són poques.

És econòmicament deficitària, i això no és cap sorpresa perquè ja se sap que la salut del conjunt no serà mai un negoci que hagi de deixar diners. Últimament hi ha hagut retallades, igual que aquí, i també hi ha llistes d'espera.

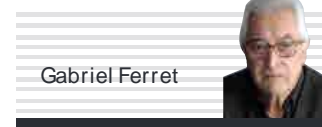
SETANTA ANYS D'OFERIR serveis de salut. Poques institucions al món poden dir el mateix. Ara, la Universitat de Manchester ha posat en marxa un projecte per evitar la foscor de l'oblit, per saber-ne més, per tal que n'hi hagi constància per sempre més, per tal d'evitar que la manipulació política del relat, tal com passa aquí, vulgui canviar la història.

Van formar desenes de voluntaris la feina dels quals és recórrer tots els racons del país recopilant les infinites històries de l'NHS. Fotos, històries, fins i tot amb la veu dels protagonistes. Per tal que tothom se'n recordi, de com eren de dures les condicions inicials, i com van continuar de dures, i com són ara.

Ja hi ha un bon nombre d'històries enregistrades. Són històries ben humanes, i fan enveja de tenir tanta gent que em comptes de posar pals a la rodes es dediquen a fer anar les rodes. Per tal que el carro no s'aturi.

www.bello.cat/jordibell@gmail.com

LA EÑE PALABRAS

Gabriel Ferret

Las diferencias que existen entre el castellano hablado en España y en Iberoamérica vienen llamando la atención del filólogo peruano Fernando Iwasaki (Lima, 1961), que imparte clases en la sevillana Universidad Pablo de Olavide. De ese interés ha nacido un libro, «Las palabras primas», que reúne una serie de artículos y escritos acerca de ello. Sin renunciar al sentido del humor, Iwasaki se refiere a esas palabras primas que se prestan a juegos. Son voces castellanas y americanas primas, como por ejemplo, polla, que en Perú, y otros países americanos viene a ser una apuesta deportiva, o hípica, -en ocasiones, la lotería- y eventualmente el nombre de alguna carrera prestigiosa y señalada. Así, cuando un ilustre personaje llega a Perú es usual agasajarle reservándole una polla especial en el hipódromo de Monterrico, en donde se han corrido pollas de John Kennedy, Fidel Castro, o Charles De Gaulle. Y al respecto añade Iwasaki que se comprenden los improbos esfuerzos de la embajada española en Lima para impedir que se corriera la polla del Rey durante su visita. Si me he detenido en la polla ha sido para destacar ese aire ocasionalmente chusco, pero sin renunciar a la seriedad del asunto que el autor combina con especial maestría. Muchas otras palabras, como la limeña «huachaférica», que en España se referiría a lo hortera, y alusiones al distinto uso del «usted» y el «tú», aparecen en un libro que se lee con interés. Se trata de un habla de ida y vuelta que hace honor a la cita de Montaigne presente en el libro: «La palabra es mitad de quien la pronuncia, mitad de quien la escucha». Y como dice Iwasaki, que san Millán nos conserve la «eñe».

El conseller de Movilidad y Favàritx

Impactantes las declaraciones del Sr. Preto en «Es Diari» al respecto. Según él, «hay unas irresponsabilidad de anteriores gobiernos por no aprobar el plan rector de usos y gestión».

Debe de ser cierto, porque los problemas de acceso y estacionamiento en Favàritx se arrastran desde hace lustros, pero lo gordo es que, siempre según el Sr. Preto, «desde 2010 tenemos el plan». Pues tenemos el plan, pero en ocho años no se ha hecho nada.

El periodista le pregunta entonces si se podrá ir en coche particular el año que viene. Respuesta tranquilizadora del Sr. Preto: «Habrà disponibilidad para una zona de estacionamiento». Acto seguido, sin embargo, nos precisa que faltan: 1) El proyecto de estacionamiento, 2) El

contrato de alquiler del terreno con su propiedad, 3) La declaración ambiental, y 4) La licencia municipal. ¿Se podrá aparcar en Favàritx el próximo año? Se admiten apuestas.

FRANCISCO DE ASÍS ZUMÁRRAGA
ORTIZ
□ MAHÓN

En estado de 'shock'

Como vecina de Cala Llonga estoy en estado de shock. El Ayuntamiento de Mahón no permite realizar obras en los meses de julio y agosto pero su alcalde y demás operarios han decidi-

do ponernos tubos para aguas negras que todavía no se sabe donde acabarán justo en estos meses.

¿Por qué y para qué? Esa es la cuestión. Por lo visto, tenemos una subvención de un millón de euros si se hace antes de noviembre.

Entonces, ¿qué pasó entre enero y ahora?, y ¿qué pasa si se hace entre octubre y diciembre? No, eso sería demasiado fácil de gestionar, lo mejor es hacerlo ahora para que todas las 540 propiedades y vecinos de Cala Llonga que están ocupadas al 90 por ciento sufran, tengan las calles levantadas, no puedan entrar en sus casas ni en sus garajes, se estropeen las fachadas por el horrible polvo que levanta la máquina y, por supuesto, tener que cerrar puertas y ventanas para no inhalar el polvo que entra.

Cala Llonga no saca ningún beneficio en haberse entregado al Ayuntamiento de Mahón, las calles siguen sucias. La nuestra en

concreto nadie la viene a limpiar y lo hacemos los vecinos y, sencillamente si es por alumbrado y cuatro cosas más, con la cantidad enorme de impuestos que tenemos que pagar anualmente deberíamos tener mucho mejor servicio y, desde luego, derecho a elegir cuando se invaden nuestras calles de obreros, polvo, grandes molestias a nuestros vecinos.

MARÍA JOSÉ GARCÍA FERNÁNDEZ
□ CALA LLONGA (MAHÓN)

Urgeixen mans!

Des de fa ja molts anys una senzilla comissió de joves des Mercadal, acompanyats normalment per un capellà, ens encarreguem d'organitzar les festes de Sant Nicolau, unes festes que si més no, han anat creixent i tenen ja un volum considerable.

Són unes festes senzilles pel seu desenvolupament però que al mateix temps duen molta feina per tal de poder-les dur a ter-

me, ja que s'han de treure els diners per poder-les costejar i llavors s'ha de tenir cura de tot el que comporta celebrar unes festes (cavalls, permisos, verbenes...). Cal recordar que l'organització de les festes requereix més temps que no només els dies senyalats; són setmanes i setmanes de preparatius.

Des de la comissió et convidam que t'apuntis per donar-nos un cop de mà. Necessitem la teva ajuda, ara mateix som pocs i hem de dur les festes a terme. Necessitem mans i gent responsable amb ganes de festa! Ajuda'ns, fes-te de la comissió.

Pots dirigir-te a nosaltres a través d'un correu electrònic: comissiodefestesdesantnicolau@gmail.com

Facebook: Comissió de Festes de Sant Nicolau
Moltes gràcies. T'esperem!

COMISSIÓ DE FESTES DE SANT NICOLAU
□ ESMERCADAL